

Utjecaj košarkaških klubova Cibone (Zagreb) i Jugoplastike (Split) na razvoj hrvatske košarke

Hren, Luka

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:265:634486>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Luka Hren

**UTJECAJ KOŠARKAŠKIH KLUBOVA CIBONE (ZAGREB) I
JUGOPLASTIKE (SPLIT) NA RAZVOJ HRVATSKE KOŠARKE**

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Luka Hren

**UTJECAJ KOŠARKAŠKIH KLUBOVA CIBONE (ZAGREB) I
JUGOPLASTIKE (SPLIT) NA RAZVOJ HRVATSKE KOŠARKE**

Završni rad

Mentor : prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević

Sumentor : izv. prof. dr. sc. Ivica Kelam

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Kinesiology Osijek
University undergraduate study of Kinesiology

Luka Hren

**THE INFLUENCE OF THE CIBONA (ZAGREB) AND
JUGOPLASTIKA (SPLIT) BASKETBALL CLUBS ON THE
DEVELOPMENT OF CROATIAN BASKETBALL**

Undergraduate thesis

Osijek, 2022.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I
ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta: Luka Hren

JMBAG: 0267043604

Službeni e-mail: luka.hren555@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij kineziologije

Naslov rada: Utjecaj košarkaških klubova Cibone (Zagreb) i Jugoplastike (Split) na razvoj hrvatske košarke

Mentorica završnog rada: prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević

U Osijeku _____ 09/11/2022 _____ godine

Potpis

Signed with Smallpdf

11 SEP 2022

Utjecaj košarkaških klubova Cibone (Zagreb) i Jugoplastike (Split) na razvoj Hrvatske košarke

SAŽETAK

Košarka je danas drugi najpopularniji sport u svijetu iza nogometa a kod nas u prošlom stoljeću možda i najpopularniji sport u zlatnom dobu Cibone i Jugoplastike. Sport sličan košarci se pojavljuje još u indijanskim narodima srednje Amerike a današnju igru je patentirao doktor James Naismith. Prva košarkaška utakmica u Hrvatskoj se odigrala 1929. godine u Zagrebu. Hrvatski košarkaški savez ponosi se brojnim uspjesima seniorske reprezentacije kao i onima u mlađim kategorijama. Cibona je više puta mijenjala svoje ime no ulaskom velikih industrija dobiva sadašnje ime. Splitom je u početku dominirala ženska košarka do dolaska Branka Radovića i ulaskom tvornice Jugoplastika u sponzorstvo kluba. Ova dva kluba su osvajali brojne trofeje u bivšoj državi pa tako i na europskoj sceni. Zahvaljujući uspjesima ova dva kluba, reprezentacije Jugoslavije i Hrvatske su ostvarile brojne medalje na velikim natjecanjima i ostavili neizbrisivi trag u razvoju Hrvatske košarke. Danas financije i vođenje ova dva kluba predstavljaju probleme u vraćanju imena na sami vrh europske košarke.

Ključne riječi:

Cibona, Jugoplastika, Zagreb, Split, košarka

The influence of the Cibona (Zagreb) and Jugoplastika (Split) basketball clubs on the development of Croatian basketball

ABSTRACT

Today, basketball is the second most popular sport in the world behind football, and in the last century, perhaps the most popular sport in the golden age of Cibona and Jugoplastika. A basketball-like sport still appears in the Indian peoples of Central America, and Dr James Naismith patented today's game. Croatia's first basketball match took place in 1929 in Zagreb. The Croatian basketball Federation is proud of the numerous successes of the seniors' team and those in the younger categories. Cibona changed her name several times, but with the entry of large industries, she got her current name. Women's basketball initially dominated the Split until Branko Radovic arrived and the Jugoplastika factory entered the club's sponsorship. These two clubs have won numerous trophies in the former state, including on the European scene. Thanks to the two teams' success, the Yugoslav and Croatian teams achieved numerous medals in big competitions and left an incontestable mark on the development of Croatian basketball. Today, the finances and management of these two clubs present problems in bringing their names back to the very top of European basketball.

Keywords:

Cibona, Jugoplastika, Zagreb, Split, basketball

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POVIJEST KOŠARKE	2
2.1 Povijest košarke u Hrvatskoj	3
2.2 Hrvatski košarkaški savez	4
3.1 Cibona u Hrvatskoj	8
4. POVIJEST JUGOPLASTIKE I SPLITA	10
5. UTJECAJ NA RAZVOJ HRVATSKE KOŠARKE	14
6. ZAKLJUČAK	19
7. LITERATURA	20

1. UVOD

Prva pomisao na riječ košarka u lijepoj našoj su slavni dani Cibone i Jugoplastike (Splita) pa tako i same reprezentacije. Možda najpopularniji sport u doba kada su ta dva kluba bili na vrhu Europe, kada je svako dijete na ulici htjelo biti novi Dražen Petrović, Toni Kukoč ili Dino Rađa. Hrvatska danas ima trojicu NBA igrača : Bojana Bogdanovića, Darija Šarića i Ivicu Zubca no djeca ukoliko se ne bave košarkom rijetko kojeg košarkaša će prepoznati. Utjecaj uspjeha klubova na Europskim natjecanjima i same reprezentacije ovise o popularnosti sporta. Ako pogledamo uspjehe ostalih sportova u Hrvatskoj kroz zadnjih desetak godina primijetit ćemo da u loptačkim sportova jedino u košarci nismo osvojili medalju. Ako bismo se vratili na najbolje dane Hrvatske košarke shvatili bi zašto je košarka bila najpopularniji sport toga doba.

Košarka je timski sport i spada u polistrukturalne kompleksne sportove. Postizanje koševa i obrana vlastitog koša osnovna je ali i glavna aktivnost momčadi tokom igre (Kukić, A i sur.). Košarka je timski sport u kojem statistika igrača tokom utakmice može predvidjeti krajnji rezultat ekipe. Međutim, statistika igrača sadrži samo informacije koje opisuju učestalost radnji koje izvode igrači obje momčadi tokom utakmice (Sampaio i sur. 2018.). Košarka je došla iz Amerike u Hrvatsku pa samim time utjecaj engleskog jezika u košarkaškoj terminologiji znatan. Atletika je poznata pod imenom „Kraljicom sportova“ dok je košarka poznata pod „Kraljicom igre“ (Ćurković 2013.). Košarku karakterizira visoki intenzitet kroz čitavu utakmicu od 40 minuta njenog trajanja. Od svakog igrača se zahtijeva širok spektar motoričkih i funkcionalnih sposobnosti bile one osnovne ili specifične. Nije moguće izolirati samo jednu sposobnost jer svaka u određenoj mjeri pridonosi uspjehu u samoj igri (Matković, B i sur. 2005.)

U ovom završnom radu proći ćemo kroz povijest košarke od starih indijanskih naroda sve do James Naismitha, tvorca ovog sporta. Proći ćemo povijest hrvatske košarke zajedno sa čelnim savezom HKS-om. Povijest dva najveća kluba u Hrvatskoj Cibone i Splita te njihove povijesti u prijašnjoj i sadašnjoj državi kao i njihove rezultate. Utjecaj ta dva kluba na košarku kroz rezultate kao momčad, individualni igrači i za uspjeh reprezentacije.

2. POVIJEST KOŠARKE

Počeci košarke se mogu vezati uz stare indijanske narode srednje Amerike (Maje, Inke, Asteke). Prve igre s loptom su bile u čast boga sunca. Istraživanjem poluotoka Yukatan pronađeno je igralište na kojem su se loptali. Svaki narod je imao drugačije ime za loptanje pa su tako Maje igru zvale „pokta pokta“, Inke su ju nazivale „olamalicli“ dok su Azteci koristili naziv „tlač tli“. Povezanost između današnje košarke i tadašnje igre indijanskih naroda je bio samo cilj a on je bio ubacivanje u obruč. Obruč je bio kamen te se nalazio na povišen na kameni zid a lopta je bila gumena koja je težila tri kilograma. Za razliku od košarke cilj igre je bio samo jedanput ubaciti loptu kroz kameni obruč. Mogli su se koristiti bilo kojim dijelom tijela no zabranjeno je bilo korištenje šaka i stopala. Broj igrača je bio neograničen. Igra je mogla trajati cijeli dan jer je lopta bila teška i obruč je bio postavljen visoko i okomito. Nijedan igrač nije smio napustiti teren sve dok se ne postigne pogodak pa su tako igrači znali padati od umora ili povrjeda dok su ostali gazili po njima. Pobjedom jedne momčadi započinje svečani obred bogu sunca tako što bi se kapetan ekipe žrtvovao samom bogu.

Doktor James Naismith 1891. godine kao profesor na fakultetu u gradu Springfieldu (Kanada) osmišljava novi sport koji omogućava studentima da se bave tokom hladnih dana u zimi. Igra se brzo proširila cijelim kontinentom a ime je osmislio igrač prve odigrane utakmice Frank Mahan. Igra nije dobila ime po svom inovatoru – naismithball jer se tvorcu igre nije svidjela ta ideja dok je Mahan predložio ime po koševima (baskets) i lopti (ball). Popularni časopis The Triangle je prvi puta predstavio igru pod obručima a u njemu su se mogla pročitati i prva pravila. American Basketball League (ABL) je bila prva organizirana profesionalna liga a prva sezona je započela 1925. godine (Grgić, 2019.).

Stari kontinent je dobio svoju prvu košarkašku utakmicu 27. prosinca 1893. godine. Utakmica se igrala u Parizu, dok se u Švicarskoj točnije Ženevi 1932. godine, održala prva međunarodna konferencija na kojem je osnovana FIBA (Federation Internationale de Basketball). Međunarodni olimpijski komitet priznaje savez i samu nezavisnost FIBA-e i tako 1935. godine košarka postaje olimpijski sport (Simović, Pavlović, 2013: 8).

Slika 1. James Naismith

Izvor : <https://www.britannica.com/biography/James-Naismith>

2.1 Povijest košarke u Hrvatskoj

Lucijan Kovačić je zaslužan za prvu košarkašku utakmicu odigranu 27.1.1929. godine u dvorani „C“ Zagrebačkog zbora između 1. hrvatskog građanskog športskog kuba i Akademskog sportskog kluba. „Grad košarke“ Zadar je dobio svoju košarkašku sekciju 1930. godine u talijanskom športskom društvu Societa Gimnastica. Zadar je ujedno organizirao i prvo prvenstvo u samom gradu 1931. godine na kojem su se natjecale četiri košarkaške ekipe. U Zagrebu košarka dolazi 1932. godine na inicijativu sokolskog prednjaka Marijana Maržana. Neki od prvih zaljubljenika u košarku su bili John Oliver Ames, Milan Kobali, Božidar Stefanini, Zdenko Tončić, Franjo Birtić, Marijan Maržan i Đan Tomić. 1933. godine košarka se širi u druge gradove Karlovac i Sušak. Sokol Kraljevine Jugoslavije postao je 1936. član Međunarodnog košarkaškog saveza (FIBA). Braća Ivan i Drago Arapović su bila najveća imena Radničkog sportskog društva Martinovka osnovanog 1938. godine u Zagrebu. (Jajčević, Z. 2010.).

Studentska reprezentacija Jugoslavije sastala se 20.3.1938. godine s B reprezentacijom Italije u Rimu i izgubila (17:59). Debi reprezentacija Jugoslavije se dogodio u Pragu 5.7.1938. godine protiv Čehoslovačke (28:76). Isključivo članovi Sokolskog društva Zagreb II. su nastupali na obje utakmice. Splićani gledajući utakmice u Pragu su pokrenuli inicijativu za

razvijanje košarke u gradu preko svoje sokolske organizacije. Predvodnici košarke u Splitu bili su Natko Lahman, Zvonko Murat i Uroš Tominić. Prva odigrana utakmicu u Splitu je bila između Sokola i pitomaca zrakoplovne škole u Divuljama (Jajčević, Z. 2010.).

Borovo je bio domaćin prvog košarkaškog prvenstva Jugoslavije krajem rujna 1940. godine. Na prvenstvu su nastupile gradske reprezentacije Beograda, Karlovca, Osijeka, Sarajeva, Sušaka, Petrovgrada i Zagreba. Najbolja ekipa je bila Sokolsko društvo Zagreb II. Na I. fiskulturnom sletu Hrvatske 17. i 18.6. 1945. godine nastupile su i košarkaške reprezentacije Zagreba, Zadra, Rijeke, Sušaka i Druge Armije. (Jajčević, Z. 2010.).

Fiskulturno društvo Hajduk u svibnju 1945. godine započinje svoju žensku košarkašku sekciju, a od prosinca iste godine se pridružuje muška košarkaška ekipa. Košarkaška sekcija u sklopu Fiskulturnog društva Zadar djeluje od 1945. godine, a 1950. godine formiran je Košarkaški klub Zadar, koji je osvajao Prvenstva i Kupove Jugoslavije te Hrvatske. Od kolovoza 1945. u Fiskulturnom društvu Element djeluju i košarkaši, članovi bivšeg Radničkog sportskog društva Martinovka. Ova košarkaška organizacija često je mijenjala ime : Jedinstvo, Monter, Montažno, Jugomontaža, Industromontaža i Monting. Košarkašice ovog kluba su više puta osvajale Prvenstvo Jugoslavije i Kup Jugoslavije, a 1980. godine i Kup Liliane Ronchetti inače međunarodno klupsko natjecanje u košarci za ženske klubove koje se održavalo između 1971. i 2002. godine.

2.2 Hrvatski košarkaški savez

Košarkaški savez Hrvatske osnovan je 19. prosinca 1948. u Zagrebu. Hrvatski košarkaški savez je kasnije bio u sastavu Košarkaškog saveza Jugoslavije sve do 17.11.1991. kada je postao samostalni savez. Članom Međunarodne košarkaške organizacije (FIBA) Hrvatski košarkaški savez postao je 19.1.1992. Iste godine (1992.) osnovano je hrvatsko klupsko natjecanje koje se održava i dan danas pod imenom Premijer muška liga, Premijer ženska liga, nešto kasnije su osnovane i niže muške i ženske lige. Današnji predsjednik Hrvatskog košarkaškog saveza je bivši košarkaš Stojko Vranković. (<https://arhiva.hks-cbf.hr/savez/o-hks-u>)

Kup Krešimira Ćosića je hrvatski nacionalni košarkaški kup za klubove u muškoj konkurenciji. Kup se prvi puta odigrao 1992. godine u čast preminulog hrvatskog košarkaša Krešimira Ćosića te dan danas nosi to ime. U ženskoj konkurenciji kup nosi ime po legendarnog košarkašici Ružici Meglaj-Rimac koji se održava kao i kod muškaraca od 1992. godine.

Doprinos uspjesima reprezentacije nekadašnje države ogleda se u činjenici da su igrači iz Hrvatske osvojili 27 od 60 medalja ili 6 od 12 zлата na Olimpijskim igrama. Na osam od devet velikih uspjeha bivše države (pobjede na europskim i svjetskim prvenstvima te Olimpijskim igrama), Hrvatska je davala pet ili više igrača. Hrvatska se može pohvaliti s pet članova Hall of Fame (Kuće slavnih) u Springfieldu – Krešimir Ćosić, Dražen Petrović, Mirko Novosel, a Toni Kukoč i Dino Rađa (<https://arhiva.hks-cbf.hr/savez/o-hks-u>).

Hrvatski košarkaški savez može se ponositi velikim postignućima u seniorskoj košarci pa tako i onim u mlađim selekcijama

- 1992. pod vodstvom Petra Skansija osvojeno drugo mjesto na Olimpijskim igrama u Barceloni protiv slavnog američkog Dream Teama,
- 1993. pod vodstvom Mirka Novosela osvojeno treće mjesto na EuroBasketu u Njemačkoj,
- 1994. pod vodstvom Josipa Gjergja osvojeno treće mjesto na Svjetskom prvenstvu u Torontu,
- 1995. pod vodstvom Aleksandra Petrovića osvojeno treće mjesto na EuroBasketu u Ateni,
- 2009. pod vodstvom Jasmina Repeše osvojeno prvo mjesto na Mediteranskim igrama u Pescari.

Mlađe kategorije su imale brojne uspjehe :

- Reprezentacija do 20 godina na Europskom prvenstvu : 2. mjesto 2018. godine u Njemačkoj te 1. mjesto 2012. i 2. mjesto 2017. u B diviziji.
- Reprezentacija do 19 godina na Svjetskom prvenstvu : 2. mjesto 2015. godine u Grčkoj, 3. mjesto 1999. godine u Portugalu i 2009. na Novom Zelandu.
- Reprezentacija do 18 godina na Europskom prvenstvu : 1. mjesto 1996. u Francuskoj, 2002. u Njemačkoj, 2012 u Litvu i Latviji, 2. mjesto 1994. u Izraelu, 1998. u Bugarskoj, 2000. u Hrvatskoj, 2013. u Latviji te 3. mjesto 2008. u Grčkoj i 2014. u Turskoj. 2017. godine 1. mjesto u B diviziji.
- Reprezentacija do 17 godina na Svjetskom prvenstvu : 3. mjesto 2012. godine u Litvi.
- Reprezentacija do 16 godina na Europskom prvenstvu : 1. mjesto 1995. u Portugalu, 2010. u Crnoj Gori, 2011. u Češkoj i 2018. u Srbiji (<https://www.hks-cbf.hr/o-nama/#savez>)

3. POVIJEST KK CIBONE

Cibona nije od samih početaka nosila to ime, davne 1946. godine se pojavljuje pod imenom Sloboda. Prema Kovačeviću (1988.) nastavnici Volfer s Prosenom i Miloš s Kranjčevićevoj u svom međusobnom nadmetanju 1946. godine, izrodila se današnja Cibona a tadašnja Sloboda. Klub je više puta mijenjao samo ime od Zagreba, Vihora te nakraju Polet a njihovo domaće igralište je bio Tuškanac.

Uvjeti u klubu nisu bili baš divni te klub prestaje nositi ime Polet. Športsko društvo Lokomotiva pod novim sponzorom držat će ime od 1950. godine sve do 1970. godine. Prvi susret ih je dočekaao u Trstu kao i prva međunarodna utakmica. 1952. u Siciliji je osvojen prvi međunarodni turnir pod vodstvom trenera Volfera. Osim košarkaša, Lokomotiva je imala tenisače i odbojkaše u svojim redovima. Turnir u Italiji im je donio slavu pa su tako u predstojećim godinama putovali po ostalim kontinentima i tako se počeli potvrđivati u svijetu (Kovačević, 1988.).

Mladi igrači Lokomotive (juniori) su donijeli prvi naslov Jugoslavije 1954. godine. Seniori su se mučili pogotovo između 1951. sve do 1959. kada su dva puta ispali iz lige. Branko Volfer je napustio Lokomotivu a grad Zagreb je po prvi, ali i zadnji puta ostao bez prvotimca u najjačoj ligi Jugoslavije. Ubrzo su se vratili među elitu a bili su blizu i osvajanju Kupa Jugoslavije. Na međunarodnom turniru u Sloveniji ostvaruju prvo mjesto tako što su zbog bolje koš razlike bili ispred Olimpije iz Ljubljane i mađarskog Honveda koji je u svom timu imao sve tadašnje reprezentativce Mađarske. Prva ozbiljnija borba za naslov prvaka Jugoslavije se dogodila samo par mjeseci poslije osvajanja turnira u Sloveniji. Ovaj puta nije pomogla sreće i koš razlika pa je Olimpija slavila svoj treći naslov Jugoslavije. Klub još uvijek nije bio u bajnom situaciji no tih godina se pojavio Nikola Plećaš - „Bog košarke" (Kovačević, 1988.).

Možda najznačajniju ulogu u formiranju tadašnje Lokomotive a danas Cibone je imao najveći trener u povijesti samog kluba Mirko Novosel. Svoju košarkašku karijeru je završio 1966. u Lokomotivi a samo godinu kasnije je preuzeo kormilo. Nakon dvije godine je donio prvi trofej u osvajanjem Kupa Jugoslavije u Zagrebu pobijedivši slovensku Olimpiju (Kovačević, Z. i sur. 2004.).

Osvojenim kupom, Lokomotivi se pružila šansa igranja u Europi, no financije su bile loše. Novi predsjednik kluba Pero Zlatar otvara noćni klub na mjestu gdje je Lokomotiva igrala.

Televizija i sami marketing je podigao klub na višu stepenicu a samim time se počelo živjeti za košarku u Zagrebu. Marijan Catinelli preuzima klub 1971. godine a ujedno stiže poziv za natjecanju u Kupu Radivoja Koraća. Klub je prihvatio poziv bez obzira na financijsku situaciju i samu igru u prvenstvu i Kupu. U to vrijeme Kup Radivoja Koraća je bio cijenjeno natjecanje jer su tamo dolazili klubovi koji nisu bili prvaci liga ili Kupa. Lokomotiva podiže trofej pobijedivši OKK Beograd boljom koš razlikom i zahvaljujući Nikoli Plećašu koji je u drugoj utakmici zabio 40 poena. Kriza je zavladała klubom jer nisu mogli ponoviti uspjeh u bilo kojem natjecanju a nadu je donio Novosel postavši savjetnik (Kovačević, 1988.).

Osim trofejne krize zavladała je i financijska kriza. Najveće industrije toga doba u Zagrebu : Badel, Kraš, Franck i Voće su bili novi ljudi koji će preuzeti klub. Cibona je dobila ime po novim sponzorima – CI (korigija) – BO (mbon) – NA (ranča). Cibona dolazi zapravo od latinskog „cibus bonus“ (dobra hrana) zbog prehrambenih giganta koji su ušli u klub. Mirko Novosel je ponovo vodio klub i mogao mu se maksimalno posvetiti jer dugova više nije bilo. Ekipu je potpuno izmijenio pa su tako Plećaš i Omašić dobili izlaznu kartu a neka nova lica poput Aleksandra Petrovića su dobili priliku (Kovačević, 1988.).

Osamdesete su bile vrhunac Cibone. 1980. godine u Vukovaru Cibona uzima Kup Jugoslavije protiv Bosne koja je postala prvak Jugoslavije nekoliko dana prije. Iduće sezone u klub dolazi veliki Krešimir Ćosić koji je odbio zaigrati u NBA ligi. Nisu ni ove sezone uspjeli osvojiti ligu, Partizan je bio bolji no uspjeli su obraniti Kup pobijedivši Kvarner. 1982. godina je bila dugo iščekivana te je Cibona napokon postala prvakom Jugoslavije svladavši Partizan u play - offu koji se prvi puta održao. Godina će ostati u dugom sjećanju jer se Kup Jugoslavije ponovo obranio protiv slovenske Olimpije a prije toga veliki Real Madrid je pao u finalu Kupa kupova (Sabolić, 2005.). Iduća sezona je donijela samo Kup jer su neki igrači morali u vojsku. 1984. godine Cibona vraća titulu prvaka Jugoslavije zahvaljujući Mihovilu Nakiću koji je pet sekundi prije kraja utakmice zabio koš protiv Crvene Zvezde. Novosel je vodio reprezentaciju Jugoslavije na Olimpijske igre 1984. godine u Los Angelesu. Osvojena je bronca a za Cibonu bitnija godina jer se dogovorio dolazak budućeg najvećeg košarkaša Dražena Petrovića. Imao je više ponuda no odlučio se slijediti brata i upisati pravni fakultet u Zagrebu (Kovačević, 1988.).

Cibona u sezoni 1984./85. je izborila završnicu među šest najboljih klubova u Europi. Povijesno finale se odigralo u hramu grčke košarke - Ateni. Cibona je slavila protiv Real Madrida a Dražen im je stavio 36 koševa. Draženu koševi nisu strani pa tako je tada postavio rekord od 112 koševa na jednoj utakmici. To se dogodilo protiv Olimpije u ligi. Dva naslova

su ponovljena, Kup u Osijeku protiv Jugoplastike te Crvena Zvezda poražena u prvenstvu Jugoslavije. Iduća godina je donijela dvije titule od tri. Prvenstvo Jugoslavije im je izmaklo od Zadra dok je Kup osvojen protiv Bosne. Najbitniji trofej je bio europski, onaj u Pešti. U finalu ih je čekao Žalgiris nošenim velikim Arvidasom Sabonisom no Zagrepčane to nije spriječilo da uzmu još jednu titulu prvaka. U sezoni 1986./87. nije osvojen nijedan domaći trofej bez obzira što su bili prvoplasirana ekipa nakon regularnog dijela natjecanja. Cibona se morala natjecati u Kupu kupova a ne u Kupu prvaka jer su neka tadašnja pravila zabranjivala obranu titule. Pošto je to bilo lakše natjecanje, Cibona se prošetala i u finalu dobila talijanski Scavolini. Zahvaljujući Univerzijadi 1987. godine, Cibona napokon dobiva svoj stalni dom u Savskoj u kojem danas borave. Zadnji trofej u Jugoslaviji je osvojen 1988. godine kada je ekipa vođena Novoselom osvojila Kup u Rijeci (Kovačević i sur. 2004.).

3.1 Cibona u Hrvatskoj

U Hrvatskoj je trajao rat a Cibona je morala igrati svoje europske utakmice van države te samog Zagreba u dalekoj Andaluziji no vratili su se u proljeće 1992. godine u Zagreb. Novoselova posljednja utakmica je bila protiv Juventuta u Zagrebu, dok premijerna sezona domaćeg prvenstva Hrvatske je otišla u Cibonine ruke protiv Zadra i tako nakon pet godina je osvojen trofej na domaćem terenu (Sabolić, 2005.).

Nasljednik Mirka Novosela je bio Aleksandar Petrović na klupi Cibone. Zanimljiv potez napravila Cibona 1992. godine kada su osnovali Radio Cibona u suradnji s Hrvatskim olimpijskim odborom (Kovačević 1996.). To je bio značajan potez jer u tom periodu Radio Cibona je bio jedini radio u Europi koje je prenosio sportske događaje slušateljima (Kovačević, 1996.). Deset godina zaredom je Cibona bila prvak Hrvatske (1992. - 2002.) a onda je Split 2003. uspio preoteti titulu a Zadar 2007. Najbolja sezona je bila ona 1994. godine kada su Cibosi upisali 33 pobjede i tako ostali neporaženi tokom čitavog prvenstva. Cibona je vrlo kratko nosila ime Cibona Siemens, a kasnije VIP čije su ime nosili do 2006. godine.

Prvi veliki problemi se javljaju u periodu igranja Eurolige kada se neprimjereno vodi klub dovođenjem neprovjerenih igrača koji su uzimali velike novce. Generalni sponzor VIP se prebacio na Snježnu Kraljicu (utrku slaloma na Sljemenu) i tu zapravo počinje tonuti brod. 2010. godine Zagreb preuzima palicu tj. postaje ovisna o njemu. Vladavina Cibone prestaje dolaskom Cede vite u Zagreb. Cede vita osvaja sve trofeje od 2014. do 2018. godine. Tračak nade se dogodio u ABA ligi 2014. godine kada je Cibona završila na četvrtom mjestu, posljednjem koji vodi u doigravanje. U polufinalu ih je čekala Crvena Zvezda koju su svladali

s rezultatom 75:70 a Cedevita je izbacila Partizan u posljednjoj sekundi utakmice šutom s pola igrališta. Hrvatsko finale u Beogradu (Indeks.hr 2014.) pred 2000 ljudi i prvi moderni trofej Cibone nakon 1987. godine. Današnji NBA igrač Dario Šarić je proglašen najučinkovitijim igračem.

Slika 2. Cibona osvajač ABA lige 2014.

Izvor : <https://www.cibona.com/2014/04/cibosi-osvajaci-aba-lige/>

Prije desetak godina se počelo pričati o spajanju Cibone s Cedevitom no to nakraju nije realiziralo. Spajanjem ta dva kluba dobila bi se financija i jaka tradicija no zagrebačka publika nije bila previše zainteresirana. Nakraju je Cedevita svoje financije i planove prenijela u Sloveniju točnije u Union Olimpiju koja danas nastupa pod imenom Cedevita Olimpija (Prece 2020.).

4. POVIJEST JUGOPLASTIKE I SPLITA

Košarka u Split dolazi osnivanjem košarkaškog kluba u okrilju Hajduka. Ipak u to doba ženska košarka je dominirala u Splitu a najviše se pamti Tatjana Zoković Krvavica koja je u to vrijeme bila najbolja košarkašica Europe. Split se natjecao u nižim jugoslavenskim ligama sve do sezone 1963./1964. kada su uspjeli ući u najviši rang te sam tamo zadržali do samog raspada države. Ime Jugoplastika dolazi od same tvornice koja je potpisala sponzorski ugovor s klubom 1967. godine. Uspon muške košarke dolazi zajedno s Brankom Radovićem koji se vratio iz Beograda u klub te postao trener. Njegova najveća želja je bila stvoriti prvoligaša te prvaka ondašnje države (<https://kk-split.com/o-klubu/>).

Radović u svojim zamislima je i uspio donijevši prvu titulu prvaka države 1971. godine ostavivši zagrebačku Lokomotivu iza sebe. Osvajanjem titule prvaka države dobili su pravo nastupa na FIBA Kup Prvaka. Sistem natjecanja je bio takav da su 23 prvaka svake države iz prijašnje sezone imale pravo nastupa. Igrale su se dvije utakmice u kojima se gledala ukupna koš razlika. U prvom kolu Jugoplastika je izvukla egipatsku Al-Gezira se ju s lakoćom svladala u dvije utakmice (141–196). U drugom kolu su s dvije pobjede bili bolji od ekipe iz Tirane 17 Nëntori (135–175). Najbolji osam ekipa su bili podijeljeni u dvije grupe. Grupa B se sastojala od ekipa : Panathinaikos iz Grčke, Slavia VŠ Praha iz Češke te Bus Fruit Lier iz Belgije. Jugoplastika je završila grupu sa sto postotnim učinkom. U polufinalu ih je čekao veliki Real Madrid. U prvoj utakmici Španjolci su bili bolji s rezultatom 89-81. U drugoj utakmici pred prepunim Gripama nadoknadili su zaostatak iz prve utakmice te dobili utakmicu 69–80. Finale Kupa Prvaka te godine se održao u Tel Avivu. Branitelj titule Ignis Varese iz Italije je obranio titulu pobijedivši utakmicu s jednom razliku (70–69). Najboljim strijelac turnira je bio igrač Jugoplastike Petar Skansi.

Berba trofeja je samo rasla pa su tako osvojili Jugoslavensku ligu šest puta i Kup pet puta. Prvi Europski trofej je došao u sezoni 1975./1976. kada je Jugoplastika osvojila FIBA Korać Kup. Padali su redom Panellinos, Berck, Standard Liège, Mobilquattro Milano, Sinudyne Bologna i u finalu Chinamartini Torino. Iduće se sezone obranila titula u Genoi u jednoj utakmici protiv Alco Bologne.

Najveći uspjeh kluba je zapravo osvajanje košarkaške Eurolige tri puta zaredom u sezonama 1988./1989., 1989./1990. i 1990./1991. Neka nova generacija predvođenim Tonijem

Kukočem, Dinom Rađom, Velimirom Perasovićem, Goranom Sobinom i drugima svoju prvu titulu osvajaju Münchenu 1989. Kvalifikacije za grupnu fazu su osigurali pobjedom protiv portugalske Ovarense. Grupnu fazu su završili kao treće plasirani s omjerom 8:6 i tako osigurali plasman u polufinale. Barcelona je pobjeđena s 10 razlike a u finalu Maccabi Elite Tel Aviv. Najbolji igrač Final Foura je proglašen Dino Rađa. Cijela Europa se divila Splitu, odnosno, Jugoplastici. Splićani su dočekali svoje košarkaše kao nikog do sada a priče kruže kako je špalir bio dug od Kaštela do rive a igrači zbog svoje sigurnosti su proslavili titulu u Gripama a bila je to tek prva od tri naslova u nizu (Grgić, 2019.).

Sastav iz sezone 1988./1989. : 4 Sretenović, 5 Perasović, 6 Pavićević, 7 Kukoč, 8 Sobin, 9 Čizmić, 10 Burić, 11 Tabak, 12 Ivanović, 13 Tomić, 14 Rađa, trener : Maljković.

Iduće sezone u kvalifikacijama za najboljih osam, put do grupe je Jugoplastika tražila preko škotskog MIM Livingston kojeg su s lakoćom prošli (149-219). Grupu su završili kao drugoplasirani iza Barcelone s omjerom 11:3. Final Four se igrao u Zaragozi. Polufinale nije bila teška prepreka za Žute. Limoges CSP je poražen s 101–83. Za obranu titule poražena je Barcelona s rezultatom 67–72. Toni Kukoč je proglašen najboljim igračem te je ujedno bio i najbolji strijelac lige.

Sastav iz sezone 1989./1990. : 4 Sretenović, 5 Perasović, 6 Pavićević, 7 Kukoč, 8 Sobin, 10 Naumoski, 11 Tabak, 12 Ivanović, 13 Savić, 14 Rađa, 15 Naglić– Radović, trener : Maljković.

Treća u nizu se dogodila pod drugačijim imenom POP 84 koji je bio novi sponzor kluba. Turski Galatasaray je bila prva prepreka te ujedno ulaznica za grupnu fazu. Ponovila se prošla godina s osvojenim drugim mjestom iza Barcelone s omjerom 9:5. Pariz je bio treći grad u kojem je osvojena titula. Scavolini Pesaro je bila prva žrtva polufinala (93–87) a Barcelona ponovo pobjeđena u finalu (65–70). Toni je bio ponovo izabran za najboljeg igrača turnira dok je Zoran Savić bio najbolji strijelac.

Sastav iz sezone 1990./1991. : 4 Sretenović, 5 Perasović, 6 Pavićević, 7 Kukoč, 8 Tomić, 9 Čizmić, 10 Naumoski, 11 Tabak, 12 Radović, 13 Savić, 14 Lester, 15 Naglić, trener : Pavličević.

Slika 3. Toni Kukoč i Dino Rađa 1990. nakon pobjede

Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split#/media/File:Toni_Kuko%C4%8D-Dino_Ra%C4%91a-Jugoplastika.jpg

U novoj državi Split ne uspijeva ponoviti europske rezultate. Svoje ime je mijenjao ovisno o sponzoru : Slobodna Dalmacija, Croatia osiguranje, Split i Split Croatia osiguranje. Samo jednom su osvojili naslov prvaka u sezoni 2002./2003. a pet puta su osvajali Kup Hrvatske od kojih je zadnji bio u sezoni 2003./2004.

Split se je sudjelovao u regionalnoj ligi od samog osnutka 2002. godine pod nazivom Goodyear liga te su nekoliko sezona ispadali i vraćali se u ligu. Od 2018. godine Split natjecao tri sezone u regionalnoj ligi ABA 2 do 2020. kada se zbog pandemije COVID-19 otkazalo finale protiv Borca iz Čačka te su obje ekipe dobile pozivnicu za sudjelovanje u prvoj diviziji ABA lige i tamo se dan danas natječu.

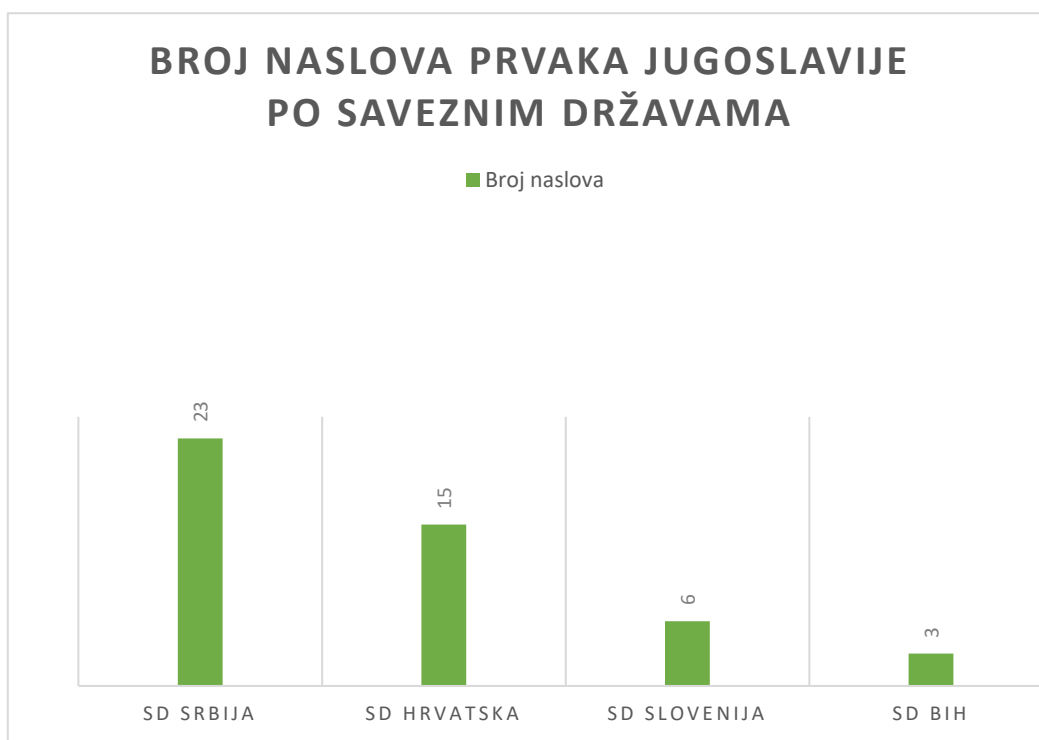
Trenutni sastav za sezonu 2022./2023. : Roko Gizdavčić, Mate Kalajžić, Nikola Đogo, Lovre Runjić, Viktor Šarić, Roko Leni Ukić, Tonko Vuko, Dominik Mavra, Ante Perkušić, Fabian Šiško, Josip Jukić, Shannon Shorter, trener – Srđan Subotić (<https://kk-split.com/prva-momcad/>).

U nekim anketama na kraju 20. stoljeća Jugoplastika (Split) je proglašena najboljim europskim klubom svih vremena a u konkurenciji su bili drugi europski košarkaški giganti poput Reala iz Madrida, CSKA Moskvi, Ignis iz Varese, Maccabi iz Tel Aviva i ostalih euroklubova. Ovo je najveće priznanje za grad Split za kojeg kažu da je najsportskiji grad na svijetu (<https://kk-split.com/povijest-kluba/>).

5. UTJECAJ NA RAZVOJ HRVATSKE KOŠARKE

Kako bi shvatili utjecaj Cibone i Jugoplastike (Splita) na današnju košarku moramo se ponovo vratiti na povijest tj. na bivšu državu. Košarkaška liga Jugoslavije je trajala od 1945. do 1992. raspadom države. Prvakom države je postalo jedanaest različitih klubova od kojih su tri iz Hrvatske : Zadar, Split i Cibona. Zadar i Split su najviše puta osvojili titulu gledajući samo Hrvatske klubove (svaki po šest), dok je Cibona tri puta osvajala. Ako gledamo broj titula po saveznom državama Hrvatska se nalazi na drugom mjestu s 15 osvojenih naslova od 47.

Graf 1. : Broj naslova prvaka Jugoslavije po saveznom državama

Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/First_Federal_Basketball_League

Iz tablice 1. je vidljiva popularnost same košarke u Hrvatskoj a pogotovo u 80-tih godina kada su Hrvatski klubovi osvojili šest puta naslov prvaka. Crvena Zvezda svoju dominaciju od 12 titula je prikupila u počecima same lige kada ostali klubovi nisu imali mogućnosti niti znanja parirati.

Tablica 1.

Broj titula	Klub	Godine osvajanja
12	Crvena Zvezda	1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1968–69, 1971–72
6	Olimpija	1957, 1959, 1961, 1962, 1966, 1969–70
	Zadar	1965, 1967, 1967–68, 1973–74, 1974–75, 1985–86
	Split	1970–71, 1976–77, 1987–88, 1988–89, 1989–90, 1990–91
5	Partizan	1975–76, 1978–79, 1980–81, 1986–87, 1991–92
4	OKK Beograd	1958, 1960, 1963, 1964
3	Bosna	1977–78, 1979–80, 1982–83
	Cibona	1981–82, 1983–84, 1984–85
1	JV	1945
	Proleter	1956
	Radnički	1972–73

Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/First_Federal_Basketball_League

Gledamo li najvišnji rang Europske košarke onda vidimo dominaciju Cibone i Jugoplastike (Splita). Kao što je već navedeno u prijašnjim poglavljima, Cibona je osvojila dva naslova dok je Split tri puta bio na vrhu Europe i jednom drugoplasiran. Kupu pobjednika kupova Cibona dva puta osvajala titulu dok je Jugoplastika jednom bila drugoplasirana. Cibona je ipak dominantniji klub postala u samostalnoj državi s 20 osvojenih naslova prvaka Hrvatske. Sve uspjehe ova dva kluba možemo vidjeti u tablici 2.

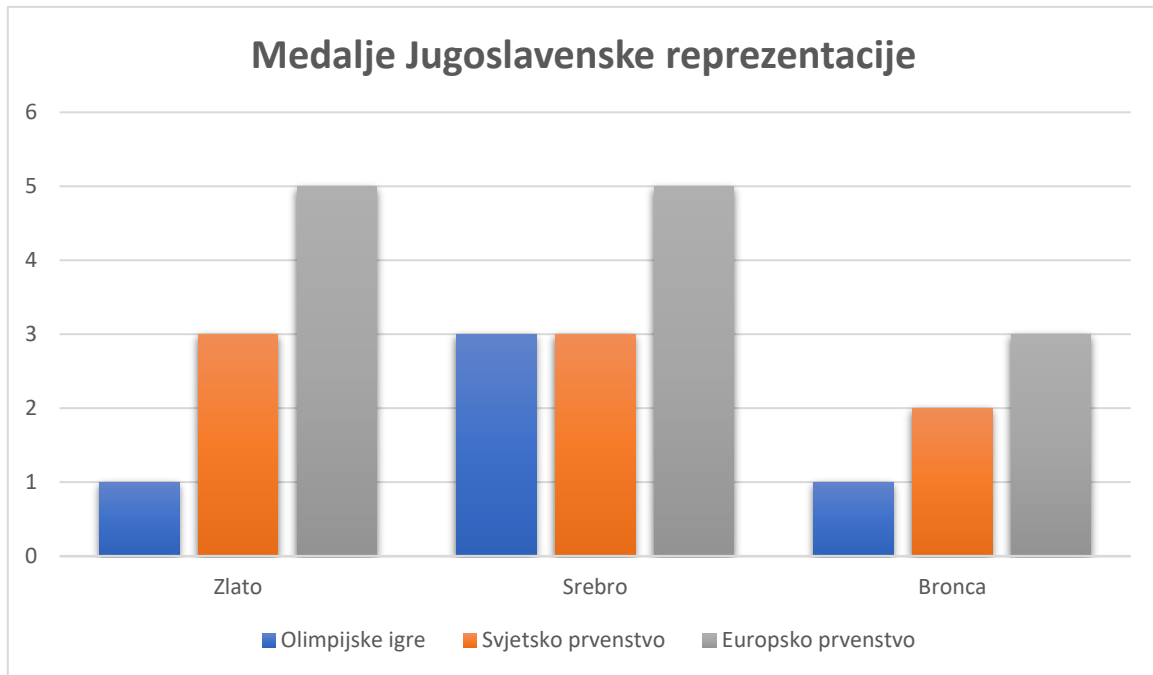
Tablica 2. Uspjesi Cibone i Splita

Natjecanje	Godine naslova
Hrvatska liga	Split : 2002–03 (1)
	Cibona : 1991–92, 1992–93, 1993–94, 1994–95, 1995–96, 1996–97, 1997–98, 1998–99, 1999–00, 2000–01, 2001–02, 2003–04, 2005–06, 2006–07, 2008–09, 2009–10, 2011–12, 2012–13, 2018–19, 2021–22 (20)
Hrvatski kup	Split : 1991–92, 1992–93, 1993–94, 1996–97, 2003–04 (5)
	Cibona : 1994–95, 1995–96, 1998–99, 2000–01, 2001–02, 2008–09, 2012–13, 2021–22 (8)
Jugoslavenska liga	Split : 1970–71, 1976–77, 1987–88, 1988–89, 1989–90, 1990–91 (6)
	Cibona : 1981–82, 1983–84, 1984–85 (3)
Jugoslavenski kup	Split : 1971–72, 1973–74, 1976–77, 1989–90, 1990–91 (5)
	Cibona : 1968–69, 1979–80, 1980–81, 1981–82, 1982–83, 1984–85, 1985–86, 1987–88 (8)
Euroliga	Split : 1988–89, 1989–90, 1990–91 (3)
	Cibona : 1984–85, 1985–86 (2)
Kup pobjednika kupova	Cibona : 1981–82, 1986–87 (2)
Kup Radivoja Koraća	Split : 1975–76, 1976–77 (2)
	Cibona : 1971–1972 (1)

Izvori : https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split i https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Cibona

Veliki uspjesi klubova svakako se moraju odraziti i na uspjeh reprezentacije Jugoslavije i Hrvatske. U grafu 2. možemo vidjeti sve uspjehe Jugoslavenske reprezentacije.

Graf 2. Medalje Jugoslavenske reprezentacije

Izvor : https://en.wikipedia.org/wiki/Yugoslavia_men%27s_national_basketball_team

Dražen Petrović (Cibona) i Toni Kukoč (Split) su postali najbolji igrači svjetskog prvenstva dok je Krešimir Ćosić (Cibona) izabran u najbolju petorku svjetskog prvenstva. Sva trojica su jednom u karijeri bili izabrani za najboljeg igrača europskog prvenstva dok je Rađa uz njih bio izabran u najbolju petorku. Sva trojica su izabrani u FIBA kuća slavnih dok u američku kuću slavnih im se i Dino Rađa pridružio.

Ranih 90-tih godina jugoslavenska škola košarke je bila velika baza talenata za NBA. Split je grad od 100 000 stanovnika a sam ja proizveo više NBA igrača nego bilo koja zemlja svijeta osim Jugoslavije u tom doba. Petar Skansi (Split) je bio prvi Europski specijalist u obrani. Pošto nije bio atletičan shvatio je poantu građenja ispod obruča, hvatanju skokova, postavljanje blokova, traženja praznog prostora u terenu te igranja za druge. Zadraniin Krešimir Ćosić koji je zaigrao za Cibonu je prvi igrač u Europi koji je promijenio klasičnu igru centra tako što je prevodio loptu, šutirao i asistirao. Toni Kukoč je bio među prvim modernim visokim šuterima dok se Dražena smatralo Europskim Michael Jordanom. Slavko Trnčić je bio prvi trener Jugoslavije koji je doktorirao na košarci i mnogi drugi treneri su bili prepoznati kao eksperti u svijetu (Perica, 2001).

Hrvatska košarkaška reprezentacije svoje najbolje dane pamti iz 90-tih godina kada smo i osvojili posljednje medalje na sva tri velika natjecanja. Velik broj NBA igrača je izašlo od samostalnosti a opet Cibona i Split predvode u tom broju. Split je 2017. godine bio treći grad po broju NBA igrača ne računajući američke gradove. Split su u NBA-u predstavljale legende poput Kukoča i Rađe te Tabaka i Šundova, Roko Ukić, Duje Dukan i Ante Žižić dok je Zagreb imao Rudeža i Giričeka a brojni drugi naši igrači su možda nisu rođeni u ova dva grada no nastupali su ili za jedan ili za oba kluba tokom karijere (indeks.hr).

Grgić (2019.) u svom istraživanju navodi kako današnji treneri najvećih hrvatskih klubova misle da stanje u seniorskoj košarci je loše zbog toga što nema dobrih rezultata na veliki natjecanjima dok su mlade reprezentacije za pohvalu. Financiranje se smatra najvećim problemom današnjih klubova. Velika tradicija Cibone i Splita past će u zaborav zbog lošeg poslovanja.

Prce (2020.) navodi u svom istraživanju probleme današnje Cibone. Trenutno stanje u klubu nije bajno no Cibona nikada neće propasti. Svjetsko ime u Europi i svi silni uspjesi prepoznati su bilo gdje.

6. ZAKLJUČAK

Velika je razlika između današnje košarke i one prije 30 i 40 godina. Nije se promijenila igra, ona je ostala ista s pokojim novim ili izmijenim pravilom, cilj je i dalje ubaciti loptu u koš. Cibona i Split i dalje postoje no ovaj puta s izmijenim pravilima ili u ovom slučaju bez velikih europskih uspjeha. Ova dva kluba su stvorili košarku na ovim prostorima baš zbog tih „starih“ pravila kada se u svakom gradu Europe pričalo o njima.

Za uspjeh nekog kluba ili za uspjeh neke reprezentacije možemo krenuti s oba smjera. Klub koji se nalazi na vrhu potiče i reprezentativni uspjeh kao što reprezentacija na vrhu potiče klupski. Svako dijete koje je odraslo u godinama kada su ova dva kluba bila na vrhuncu je htjelo postati novi Petrović, Kukoč, Rađa, ... ili bilo koji drugi košarkaš koji je u njegovom kraju možda bio dominantan. Možemo usporediti košarku s drugim sportovima ili s drugim sportašima. U današnjem dobu nogomet je najpopularniji sport u Hrvata no sigurno ima ljudi koji bi rekli da to nije bilo uvijek tako. Hrvatska nogometna reprezentacija je druga na svijetu, imala je najboljeg igrača na svijetu Luku Modrića. Svako dijete danas želi postati novi Luka Modrić i zaigrat nogomet za Hrvatsku. Imala je i košarka najbolje igrače svijeta i bila je prvak svijeta u prijašnjoj državi a kao samostalna je bila druga na možda najjačoj Olimpijadi protiv slavnog Dream Teama.

Kad već spominjemo uspjeh onda moramo spomenuti da bez financija nije moguće uopće ostvariti ga. Vidjeli smo na primjeru Cibone (tadašnje Lokomotive) bez sponzora ni na put nisu mogli otići a dolaskom velikih sponzora postali prvaci Europe. Isto vrijedi i za Split kojem je sponzor bio Jugoplastika. Isti ti sponzori su sigurno bili prepoznati zbog uspjeh klubova.

Talenata uvijek ima pogotovo u školama Cibone i Splita koji dominiraju u mlađim kategorijama. Najviše se to primijeti po broju NBA igrača koji su upravo iz ta dva kluba pronašli put prema Americi. Ova dva kluba nikada neće nestati niti će se njihove ime zaboraviti no moramo shvatiti da ne možemo živjeti na staroj slavi i da nam prošlost ne može donijeti budućnost. Svaka promjena je teška pa tako i ta da se sve mora iz temelja mijenjati i u tome bi trebali sudjelovati i grad i sama država. Hrvatska je zemlja sporta, Cibona i Split su imena legenda košarke i to trebamo zajedno očuvati.

7. LITERATURA

1. Ćurković, D. (2013). Prevedenice u sportskoj terminologiji: košarka. *Croatica et Slavica Iadertina*, 9(1), 63-81.
 2. Grgić, E. (2019). Hrvatska košarka: do zvijezda i natrag (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:114:282950>
 3. Kovačević, Z., & Eibel, E. (1988). Vukovi iz Tuškanca. Grafički zavod Hrvatske.
 4. Kovačević, Zoran (1996). Pola stoljeća Vukova s Tuškanca, Zagreb: KK Cibona
 5. Kovačević, Z., Bibić, M., & Novosel, M. (2004). Zlatna košarka Mirka Novosela. Golden marketing.
 6. Kukić, A., Hodžić, M., Rašidagić, F., & Nožinović, F. UTICAJ PROGRAMA ŠKOLE KOŠARKE NA NEKE MOTORIČKE I SITUACIONO-MOTORIČKE SPOSOBNOSTI DJECE OD 12-14 GODINA, *CRNOGORSKA SPORTSKA AKADEMIJA*, „Sport Mont“, časopis br. 25,26,27., 1. UVOD.
 7. Jajčević, Z. (2010). Povijest športa i tjelovježbe. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu i Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 8. Matković, B., Matković, B., & Knjaz, D. (2005). Fiziologija košarkaške igre. Hrvatski športskomedicinski vjesnik, 20(2), 113-124.
 9. Perica, V. (2001). United they stood, divided they fell: nationalism and the Yugoslav school of basketball, 1968–2000. *Nationalities Papers*, 29(2), 267-291.
 10. Prce, A. (2020). Razvoj Košarkaškog kluba Cibona od osnivanja do danas (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:114:489233>
 11. Sabolić, K. (2005). Basketball je ime košarka dobio u Zagrebu. Zagreb, Ars media.
 12. Sampaio, J., Gonçalves, B., Mateus, N., Shaoliang, Z., & Leite, N. (2018). Basketball. In *Modelling and simulation in sport and exercise* (str. 108-126). Routledge.
 13. Simović, Slobodan S., Pavlović, Petar D. (2013) Košarka na prostorima bivše Jugoslavije do maja 1945. godine. Banja Luka, Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta
- Internetske stranice :
14. ABA Liga - https://en.wikipedia.org/wiki/ABA_League
 15. ABA 2 Liga - https://en.wikipedia.org/wiki/ABA_League_Second_Division
 16. FIBA - <https://www.fiba.basketball/>
 17. FIBA U16 - https://en.wikipedia.org/wiki/FIBA_U16_European_Championship
 18. FIBA U17 https://en.wikipedia.org/wiki/FIBA_Under-17_Basketball_World_Cup
 19. FIBA U18 - https://en.wikipedia.org/wiki/FIBA_U18_European_Championship

20. FIBA U19 https://en.wikipedia.org/wiki/FIBA_Under-19_Basketball_World_Cup
21. FIBA U20 - https://en.wikipedia.org/wiki/FIBA_U20_European_Championship
22. Grad košarke - <https://www.index.hr/sport/clanak/split-u-top-3-grada-izvan-sada-s-najvise-nba-igraca/1004779.aspx>
23. Hrvatski košarkaški savez (HKS) - <https://arhiva.hks-cbf.hr/savez/o-hks-u>
24. Hrvatsko finale u Beogradu - <https://www.index.hr/sport/clanak/Hrvatsko-finale-u-Beogradu!-Smith-na-Kecmanov-nacin-slomio-Partizan/741973.aspx>
25. Jugoslavenska muška reprezentacija - https://en.wikipedia.org/wiki/Yugoslavia_men%27s_national_basketball_team
26. KK Cibona - <https://www.cibona.com/info/povijest/>
27. KK Split - <https://kk-split.com/o-klubu/>
28. KK – Split https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split
29. Kup Krešimira Ćosića - https://hr.wikipedia.org/wiki/Kup_Kre%C5%A1imira_%C4%86osi%C4%87a
30. Kup Radivoja Koraća - https://hr.wikipedia.org/wiki/Kup_Radivoja_Kora%C4%87a
31. Mirko Novosel - https://en.wikipedia.org/wiki/Mirko_Novosel
32. Povijest košarke - <http://povijest.net/2018/?p=3578>
33. Prva Jugoslavenska košarkaška liga - https://en.wikipedia.org/wiki/First_Federal_Basketball_League

Slike :

Slika 1. James Naismith <https://www.britannica.com/biography/James-Naismith>

Slika 2. Cibona osvajač ABA lige 2014. <https://www.cibona.com/2014/04/cibosi-osvajaci-aba-lige/>

Slika 3. Toni Kukoč i Dino Rađa 1990. nakon pobjede

[https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split#/media/File:Toni_Kuko%C4%8D-](https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split#/media/File:Toni_Kuko%C4%8D-Dino_Ra%C4%91a-Jugoplastika.jpg)

[Dino_Ra%C4%91a-Jugoplastika.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/KK_Split#/media/File:Toni_Kuko%C4%8D-Dino_Ra%C4%91a-Jugoplastika.jpg)